

РОЗДІЛ VII

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

УДК: 342.9(045)

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-216-223>

Пересада Ольга Михайлівна,

кандидат юридичних наук

(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Маріуполь)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7199-1938>

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ЗДІЙСНЕННІ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

У статті розглянуто актуальні питання компетенції Національної поліції України у сфері захисту населення від інфекційних захворювань в умовах протидії розповсюдженню пандемії, викликаній коронавірусом COVID-19. Наголошено, що органи поліції відіграють ключову роль у механізмі притягнення до адміністративно-правової відповідальності порушників санітарно-епідеміологічних норм. Зроблено висновок, що компетенція поліції в досліджуваній сфері має публічно-правову природу, адже індивідуальне здоров'я є приватноправовою категорією, проте в частині здійснення заходів з охорони громадського здоров'я роль фізичної особи, пов'язана зі здійсненням особистих немайнових прав у сфері охорони здоров'я, має вплив на забезпечення громадського здоров'я, яке, у свою чергу, є публічно-правовою категорією. Доведено, що встановлення режиму карантину є ефективним засобом захисту прав та законних інтересів громадян виключно за умови чіткого визначення завдань та меж компетенції кожного органу публічної влади. Наведене положення є принциповим для створення оптимальної моделі забезпечення санітарно-епідеміологічного добробуту в частині протидії небезпечним інфекційним хворобам. Надано характеристику взаємодії поліції з іншими органами публічної влади щодо здійснення контролю за дотриманням санітарно-епідеміологічного законодавства.

Ключові слова: Національна поліція України; санітарно-епідеміологічні норми; пандемія; інфекційні хвороби; державний контроль; адміністративно-правова відповідальність.

Постановка проблеми. Проблема забезпечення санітарно-епідеміологічних норм набуває все більшої актуальності в сучасному світі, зважаючи на поширення з геометричною прогресією небезпечних інфекційних захворювань, деякі з яких набувають масштабів пандемії, а тому можуть бути віднесені до глобальних проблем людства, пом'якшення або

вирішення яких залежить від розроблення та впровадження оптимальної державної політики національними урядами, включаючи створення ефективної моделі правового регулювання та системи державного санітарно-епідеміологічного контролю.

За таких умов, особливо в контексті запровадження спеціальних адміністративних режимів (режим надзвичайного стану, режим надзвичайної ситуації тощо), ключовою вбачається роль органів внутрішніх справ, зокрема поліції, у забезпеченні дотримання відповідних норм та правил, а також у притягненні до юридичної відповідальності осіб, винних у порушенні таких норм, чим і зумовлена своєчасність і актуальність розкриття тих науково-практичних питань, що розглядаються в даному дослідженні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід відзначити, що проблематика визначення та удосконалення місця і ролі поліції в забезпеченні спеціальних адміністративно-правових режимів, пов'язаних із тимчасовим обмеженням прав і свобод громадян, а також визначення інституціонального місця та ролі органів поліції загалом на сучасному етапі їхнього реформування, ретельно розглядається у вітчизняній юридичній літературі. Зокрема, варто зазначити праці В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, В. М. Бесчастного, С. А. Вавренюка, Ю. О. Винокурова, В. Д. Гавловського, В. А. Глуховері, В. О. Голубева, Р. А. Калюжного, А. Т. Комзюка, М. І. Корнієнка, Н. В. Лесько, В. Я. Малиновського, Р. М. Пилипіва, О. С. Проневич, В. С. Цимбалюка, В. М. Циндрі, О. Н. Ярмиша та інших дослідників.

Водночас ще не вироблено концептуальні підходи до створення сучасної моделі організації та діяльності органів поліції в умовах подолання наслідків небезпечних інфекційних захворювань у сучасних умовах протидії пандемічному поширенню коронавірусу COVID-19, безпосередні загрози від чого становлять актуальну практичну проблему для кожного національного уряду в сучасному глобалізованому та взаємопов'язаному світі.

Метою цієї статті є наукове дослідження та обґрунтування інституціональної ролі поліції в захисті населення від інфекційних захворювань.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи теоретико-методологічні та формально-юридичні аспекти визначення місця та ролі в захисті населення від небезпечних інфекційних захворювань, слід зазначити, що відповідно до ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. на органи поліції покладено обов'язок щодо надання поліцейських послуг у певних сферах, що, як бачимо, є актуальним і щодо поліцейської діяльності в умовах подолання наслідків інфекційних захворювань та захисту населення від їхнього подальшого поширення. Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки й порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Отже, виходячи із загального юридичного змісту завдань, покладених на Національну поліцію України, можна сформулювати систему завдань органів та посадових осіб поліції у сфері захисту населення від інфекційних захворювань: 1) забезпечення публічної безпеки й порядку в умовах запровадження спеціальних адміністративних режимів, спрямованих на протидію небезпечним інфекційним захворюванням епідемічного або пандемічного характеру розповсюдження; 2) охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави від негативних наслідків розповсюдження небезпечних інфекційних захворювань; 3) протидія порушенням санітарно-епідеміологічних норм і правил адміністративно-правового та кримінально-правового змісту; 4) надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій, викликаних розповсюдженням епідемії чи пандемії, потребують такої допомоги. Окремо варто відзначити, що органам та посадовим особам для ефективного

виконання цих завдань необхідно враховувати, що їхня діяльність буде здійснюватися в ускладнених умовах, що може потребувати залучення додаткового ресурсу, проходження додаткових інструктажів із правил безпеки, оволодіння додатковими навичками тощо. Найбільшої уваги, на наш погляд, потребуватиме вдосконалення навичок спілкування та переконання, адже в умовах епідемії або пандемії органи та посадові особи Національної поліції взаємодіють із населенням, яке перебуває в стані психологічного та нерідко соціального напруження. Особливо цей фактор актуалізується за умови введення в країні спеціальних адміністративно-правових режимів.

У цьому контексті слід відзначити, що одним зі спеціальних адміністративно-правових режимів, спрямованих на забезпечення дотримання санітарно-епідеміологічного законодавства в умовах наявності надзвичайної ситуації, є режим карантину, який на нормативно-правовому рівні розуміють як адміністративні та медико-санітарні заходи, котрі застосовують для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб, що передбачено ст. 1 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» [2]. Регламент установа карантину передбачено ст. 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» та ст. 40 Закону України «Про санітарне та епідемічне благополуччя» [3].

Із формально-юридичного аналізу вказаних норм зрозуміло, що карантин установає і скасовує Кабінет Міністрів України (далі — КМУ) за зверненням Міністерства охорони здоров'я України (далі — МОЗ України) та за поданням головного державного санітарного лікаря України. У рішенні про встановлення карантину вказують на обставини, що призвели до цього, визначають межі території карантину, затверджують необхідні профілактичні, протиепідемічні та інші заходи, їхніх виконавців та терміни проведення, установають тимчасові обмеження прав фізичних і юридичних осіб та додаткові обов'язки, що покладаються на них (інституціонально-інструментальний аспект режиму карантину. — *Авт.*).

При цьому карантин установають на період, необхідний для ліквідації епідемії чи спалаху особливо небезпечної інфекційної хвороби. На цей період можуть змінюватися режими роботи підприємств, установ, організацій, уноситися інші необхідні зміни щодо умов їхньої виробничої та іншої діяльності (темпоральний аспект режиму карантину. — *Авт.*).

Залишати територію, на якій установа карантин, до його скасування зможуть лише особи, які пред'явили довідку, що дає право на виїзд за межі території карантину. Особам, які виявили бажання залишити територію карантину до його скасування, необхідно впродовж інкубаційного періоду відповідної хвороби перебувати в обсерваторії під медичним наглядом і пройти необхідні обстеження. Після закінчення терміну перебування в обсерваторії з урахуванням результатів медичного нагляду та обстежень їм видається довідка, що надає право на виїзд за межі території карантину (територіально-просторовий аспект режиму карантину. — *Авт.*).

За таких обставин роль Національної поліції у забезпеченні дотримання режиму карантину, захисті прав і свобод осіб, забезпеченні безпеки та публічного порядку зростає у зв'язку з неготовністю або небажанням окремих осіб (як засвідчує практика) виконувати встановлені нормами права вимоги. Адже в умовах епідемії або пандемії порушення правил поведінки мають ще вищий рівень суспільної небезпеки, адже сприяють розповсюдженню небезпечних захворювань.

Роль поліції в захисті населення від інфекційних хвороб посилюється і через ту обставину, що в разі виникнення пандемії може бути введено надзвичайний стан, який передбачено ст. 4 Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану» [4]. В умовах надзвичайного стану можуть бути встановлені обмеження окремих прав людини, що закріплено у ст. 64 Конституції України [5]. Зокрема, може бути обмежено конституційне право, гарантоване ст. 33 Конституції, а саме свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України.

У разі введення в Україні чи в окремих її місцевостях режиму надзвичайного стану, головний державний санітарний лікар України вносить МОЗ України обґрунтоване подання для прийняття рішення щодо звернення до КМУ з пропозицією про встановлення карантину. У поданні зазначають: період і межі території встановлення карантину, перелік проведення необхідних профілактичних, протиепідемічних та інших заходів, які можуть бути проведені у зв'язку із введенням режиму надзвичайного стану і встановленням карантину, виконавців цих заходів, вичерпні тимчасові обмеження прав фізичних і юридичних осіб, додаткові обов'язки, що покладаються на них. Слід зазначити, що в такому випадку йтиметься про баланс інтересів індивідуального та громадського здоров'я. Індивідуальне здоров'я є приватноправовою категорією, проте в частині здійснення заходів з охорони громадського здоров'я роль фізичної особи, пов'язана зі здійсненням особистих немайнових прав у сфері охорони здоров'я, має вплив на забезпечення громадського здоров'я, яке є публічно-правовою категорією. Таким чином, можна зробити загальний концептуальний висновок онтологічного характеру, що діяльність поліції щодо захисту населення від інфекційних хвороб має саме публічно-правовий характер, тобто об'єктом захисту виступає нормальний порядок публічного управління в санітарно-епідеміологічній сфері, а безпосереднім предметом — суспільні інтереси, пов'язані з необхідністю досягнення стану достатньої захищеності членів даного соціуму від негативних наслідків небезпечних інфекційних хвороб, а тому дії та рішення співробітників поліції, які реалізуються під час режиму надзвичайного стану або режиму надзвичайної ситуації, включаючи адміністративно-правовий режим карантину, становлять юридичний імперіум, тобто обов'язкове правило для абсолютного кола осіб з індивідуалізацією у конкретних конклюдентних діях (наприклад, установа та фізичне забезпечення дотримання обмежувальних зон для пересування громадян) чи індивідуальних правових актах (наприклад, складання протоколів про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених чинним законодавством).

Аналізуючи повноваження поліції щодо забезпечення ефективності тимчасових просторових обмежувальних зон, слід зазначити, що Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» [2] наділяє повноваженнями місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування встановлювати особливий режим в'їзду на територію карантину та виїзду з неї громадян і транспортних засобів, а в разі потреби — проводити санітарний огляд речей, багажу, транспортних засобів та вантажів в умовах карантину, а також створювати на в'їздах і виїздах з території карантину контрольно-пропускні пункти, що є обмеженням прав на свободу пересування, закріплених у ст. 33 Конституції України, що ґрунтується на п. 4 ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [6], який устанавлює, що право вільного пересування в певних місцевостях може підлягати обмеженням, що встановлено законом і виправдано суспільними інтересами в демократичному суспільстві. Водночас до скасування карантину його територію можуть залишити особи, які пред'явили довідку, що дає право на виїзд за межі території карантину.

Суб'єктом практичної реалізації вказаних просторових обмежень права громадян на свободу пересування є саме органи поліції, що логічно обумовлено їхніми завданнями, встановленими п. 1, 2 ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію», а саме — «забезпечення публічної безпеки і порядку» та «охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави» [1], до того ж у даному випадку, враховуючи іманентну публічно-правову природу таких обмежень, ідеться насамперед про охорону суспільних і державних інтересів, зважаючи на значні масштаби розповсюдження захворювань, які офіційно віднесено до рівня епідемій або пандемій.

Крім того, під час протиінфекційного карантину запроваджують більш жорсткі, ніж установлені нормативно-правовими актами для звичайних умов, вимоги щодо якості, умов виробництва, виготовлення та реалізації продуктів харчування, режиму обробки та якості питної води. Спеціально уповноважені органи здійснюють контроль за дотриманням

відповідних вимог законодавства, проте певною мірою виявлення порушень може здійснюватися і громадянами, які звертаються з відповідними заявами до правоохоронних органів, зокрема до органів та посадових осіб Національної поліції. Тож одним з елементів захисту населення від інфекційних хвороб є своєчасне реагування на такі заяви Національною поліцією.

У контексті процесів європейської інтеграції України та інтенсифікації узгодження її законодавства з європейськими правовими стандартами необхідно зазначити, що відповідно до ст. 427 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. [7], співробітництво в галузі охорони здоров'я передбачає попередження і контроль таких інфекційних хвороб, як ВІЛ/СНІД і туберкульоз, підвищення готовності до ризику спалахів високо патогенних хвороб та імплементацію Міжнародних медико-санітарних правил (п. б).

У свою чергу, у Міжнародних медико-санітарних правилах (далі — Правила) карантин розуміють як обмеження діяльності та/або відділення від інших підозрілих на зараження осіб, які не хворі, або підозрілих на зараження багажу, контейнерів, перевізних коштів або товарів таким чином, щоб запобігти можливому поширенню інфекції або контамінації. Так, у ст. 30 згаданих Правил зазначено, що особа, яка здійснює поїздку, щодо якої виникла підозра в зараженні та якій було забезпечено медичний нагляд, може продовжити свою міжнародну поїздку, якщо, на думку держави-учасниці, дана особа не становить неминучого ризику для здоров'я населення. У ст. 31 цих же Правил також передбачено, що за наявності даних про неминучий ризик для здоров'я населення держава-учасниця, відповідно до національного законодавства і в тій мірі, у якій це необхідно для встановлення контролю над таким ризиком, може змусити особу, що здійснює поїздку, вдатися або рекомендувати їй вжити додаткових медико-санітарних заходів, які дозволяють запобігти або встановити контроль над поширенням хвороби, включаючи ізоляцію, карантин або поміщення особи, що здійснює поїздку, під медичний нагляд. Слід врахувати, що, відповідно до ст. 23 Правил, медичне обстеження, вакцинація, профілактика або будь-який медико-санітарний захід можуть здійснюватися на підставі цих Правил стосовно осіб, які здійснюють поїздку, тільки за умови їхньої чітко вираженої попередньої інформованої згоди або згоди їхніх батьків або опікунів.

Нарешті, важливим повноваженням органів поліції у сфері захисту населення від інфекційних хвороб є притягнення до адміністративно-правової відповідальності осіб, винних у порушенні санітарно-епідеміологічних норм, а також протидія і зупинення правопорушень у даній сфері суспільної життєдіяльності. Особлива вага саме цього аспекту діяльності Національної поліції полягає в тому, що встановлення та запровадження норм поведінки виявляється неефективним та неієвим за умови відсутності механізму примусу та притягнення до відповідальності за порушення встановлених норм. Забезпечити дотримання вимог законодавства щодо режиму карантину або іншого спеціального адміністративно-правового режиму без повноважень у сфері притягнення до відповідальності або без повноважень щодо застосування заходів примусу для припинення порушень у сучасних соціальних реаліях неможливо. З огляду на це Національна поліція як носій відповідних повноважень, згідно із законодавством України, посідає важливе місце в механізмі захисту населення від розповсюдження інфекцій.

Варто відзначити, що чинним законодавством установлюється адміністративна, цивільно-правова та кримінальна відповідальність за порушення санітарного законодавства, при цьому безпосередня компетенція поліції як органу притягнення до юридичної відповідальності знаходиться саме в площині адміністративно-правової відповідальності, що виражається у відповідних повноваженнях щодо складання протоколів про адміністративні

правопорушення як юридичної підстави притягнення до адміністративно-правової відповідальності.

Водночас слід зауважити, що в законодавстві України на сьогодні немає чіткого визначення поняття адміністративної відповідальності. Так, І. П. Голосніченко вважає, що адміністративна відповідальність — це різновид юридичної відповідальності, що є сукупністю адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до осіб, що вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій — адміністративних стягнень [8, с. 430]. Є. В. Додін розуміє під адміністративною відповідальністю визначення уповноваженими державними органами через застосування адміністративно-примусових заходів обмежень майнових, а також особистих благ та інтересів за здійснення адміністративних правопорушень [9, с. 268]. В. К. Колпаков пропонує розкрити поняття адміністративної відповідальності як «примусове, з додержанням установленної процедури, застосування правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які виконані правопорушником» [10, с. 290].

У будь-якому випадку зрозуміло, що фундаментальною основою діяльності поліції щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення санітарно-епідеміологічних норм є застосування певних заходів державного адміністративно-правового примусу з метою як загальної превенції, так і припинення конкретного адміністративного правопорушення та відновлення нормального порядку здійснення затверджених у встановленому чинним законодавством карантинних заходів.

Як приклад діяльності поліції щодо захисту населення від інфекційних хвороб можна навести адміністративно-правовий режим карантину, введений в Україні 12 березня 2020 року для протидії розповсюдженню пандемії коронавірусу COVID-19. Як зазначив на проміжному брифінгу за підсумками першого тижня впровадження карантинних заходів 19 березня 2020 року заступник голови Національної поліції України О. Фацевич, «Національна поліція працює в посиленому режимі. Щодобово заступає понад 15 тисяч поліцейських для забезпечення карантинних заходів. Також створені мобільні групи, у тому числі за участю співробітників Державної служби з надзвичайних ситуацій та Національної гвардії України. Крім забезпечення карантинних заходів, ми виконуємо свою повсякденну роботу, реагуємо на заяви та повідомлення громадян; поліцейські склали 32 адмінпротоколи про порушення правил щодо карантину людей» [11], тобто органи поліції відіграють ключову роль у протидії небезпечному інфекційному захворюванню, виступаючи фактично основним суб'єктом забезпечення санітарно-епідеміологічних інтересів суспільства й держави та їхнього захисту від протиправних посягань.

Висновки. Таким чином, виходячи із загального юридичного змісту завдань, покладених на Національну поліцію України, можна сформулювати систему завдань, що стоять перед органами та посадовими особами поліції у сфері захисту населення від інфекційних захворювань: 1) забезпечення публічної безпеки й порядку в умовах запровадження спеціальних адміністративних режимів, спрямованих на протидію небезпечним інфекційним захворюванням епідемічного або пандемічного характеру розповсюдження; 2) охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави від негативних наслідків розповсюдження небезпечних інфекційних захворювань; 3) протидія порушенням санітарно-епідеміологічних норм і правил адміністративно-правового та кримінально-правового змісту; 4) надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій, викликаних розповсюдженням епідемії чи пандемії, потребують такої допомоги.

При цьому вбачається, що компетенція поліції в досліджуваній сфері має публічно-правову природу, адже індивідуальне здоров'я є приватноправовою категорією, проте в частині здійснення заходів з охорони громадського здоров'я роль фізичної особи, пов'язана зі здійсненням особистих немайнових прав у сфері охорони здоров'я, має вплив на забезпечення громадського здоров'я, яке, у свою чергу, є публічно-правовою категорією.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. С. 379.
2. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 6 квітня 2000 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. С. 228.
3. Про санітарне та епідемічне благополуччя : Закон України від 24 лютого 1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. С. 218.
4. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 23. С. 176.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141.
6. Протокол № 4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який гарантує деякі права і свободи, непередбачені в Конвенції та у Першому протоколі до неї від 16 вересня 1963 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_059#Text (дата звернення 23.05.2020).
7. Угода про асоціацію між Україною, з одної сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони, від 21 березня 2014 р. та 27 червня 2014 р. URL: <http://comeuroint.rada.gov.ua/komevoint/doccatalog/document?id=56219> (дата звернення: 23.05.2020).
8. Адміністративне право України. Академічний курс. У 2 т. К.: Юридична думка. 2004. Т. 1. 584 с.
9. Державне управління: теорія і практика / за ред. В. Б. Авер'янова. К.: Юрінком Інтер. 1998. 432 с.
10. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен. К.: Юрінком Інтер. 2004. 528 с.
11. Нацполіція склала вже десятки протоколів за порушення режиму карантину. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/19/novyna/suspilstvo/naczpolicziya-sklala-vzhe-desyatky-protokoliv-porushennya-rezhymu-karantynu> (дата звернення: 23.05.2020).

References

1. Pro Natsionalnu politsiiu : Zakon Ukrainy vid 2 lypnia 2015 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On National Police: Law of Ukraine. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 2015. № 40–41. S. 379 [in Ukrainian].
2. Pro zakhyst naseleння vid infektsiinykh khvorob : Zakon Ukrainy vid 6 kvitnia 2000 r. [On protection of population from infectious diseases]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. № 29. S. 228 [in Ukrainian].
3. Pro sanitarne ta epidemichne blahopoluchchia : Zakon Ukrainy vid 24 liutoho 1994 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On sanitary and epidemiological welfare : Law of Ukraine. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 1994. № 27. S. 218 [in Ukrainian].
4. Pro pravovyi rezhym nadzvychainoho stanu : Zakon Ukrainy vid 16 bereznia 2000 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On the legal regime of the state of emergency : Law of Ukraine. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 2000. № 23. S.176 [in Ukrainian].
5. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Constitution of Ukraine. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 1996. № 30. S. 141 [in Ukrainian].
6. Protokol № 4 do Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod, yakyi harantuie deiaki prava i svobody, ne peredbacheni v Konventsii ta u Pershomu protokoli do nei vid 16 veresnia 1963 r. [Protocol No. 4 to the Convention for the Protection of Human Rights and fundamental freedoms, which guarantees some rights and freedoms not provided for in the Convention and in the First

Protocol to it]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_059#Text (data zvernennya: 23.05.2020) [in Ukrainian].

7. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odnoi storony, ta Yevropeiskym Soiuzom i yoho derzhavamy-chlenamy, z inshoi strony vid 21 bereznia 2014 r. ta 27 chervnia 2014 r. [Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union and its Member States, of the other part]. URL: <http://comeuroint.rada.gov.ua/komevoint/doccatalog/document?id=56219>. (data zvernennya: 23.05.2020) [in Ukrainian].

8. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichni kurs (2004). [Administrative law of Ukraine. Academic course]. U 2 t. K.: Yurydychna dumka. T. 1. 584 s. [in Ukrainian].

9. Derzhavne upravlinnia: teoriia i praktyka (1998). [State administration: theory and practice]. Za red. V. B. Averianova. K.: Yurinkom Inter. 432 s. [in Ukrainian].

10. Kolpakov, V. K. (2004). Administratyvno-deliktnyi pravovyi fenomen [Administrative-tort legal phenomenon]. K.: Yurinkom Inter. 528 s. [in Ukrainian].

11. Natspolitsiia sklala vzhe desiatky protokoliv za porushennia rezhymu karantynu [National police has already drawn up dozens of reports for violation of quarantine regime]. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/19/novyna/suspilstvo/nacpolicziya-sklala-vzhe-desyatky-protokoliv-porushennia-rezhymu-karantynu> (data zvernennya: 23.05.2020) [in Ukrainian].

Peresada Olha,

PhD in Law

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Mariupol)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7199-1938>

THE ROLE OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN PROTECTION OF POPULATION FROM INFECTIOUS DISEASES

The article deals with topical issues of the National Police of Ukraine competence in the field of protection of the population against infectious diseases in the conditions of counteracting the spread of the COVID-19 coronavirus pandemic. It is emphasized that the police play a key role in the mechanism of bringing to justice the violators of sanitary and epidemiological norms. It is concluded that the competence of the police in the research area is of a public-legal nature, since individual health is a private law category. But in the part of implementing public health measures, the role of an individual related to the exercise of personal non-property rights in the field of protection health has an impact on public health, which in turn is a public-law category. It has been proved that the establishment of a quarantine regime is an effective means of protecting the rights and legitimate interests of citizens only on condition that the tasks and limits of competence of each public authority are clearly defined. The above provision is fundamental for the creation of an optimal model for ensuring sanitary and epidemiological wellbeing in the fight against dangerous infectious diseases. The characteristics of the interaction of the police with other public authorities regarding the control over the observance of the sanitary-epidemiological legislation are given. As a result, taking into account the general legal content of the tasks assigned to the National Police of Ukraine, it is possible to formulate a system of tasks of police authorities and officials in the field of protection of the population from infectious diseases: 1) ensuring public safety and order in the conditions of introduction of special administrative regimes aimed at combating dangerous infectious disease of epidemic or pandemic nature of spread; 2) protection of human rights and freedoms, as well as the interests of society and the state from the negative consequences of the spread of dangerous infectious diseases; 3) counteracting violations of sanitary-epidemiological norms and rules of administrative-legal and criminal-law content; 4) providing assistance to persons who, for personal, economic, social or emergency situations caused by the spread of an epidemic or pandemic, require such assistance within the limits specified by law.

Key words: National Police of Ukraine; sanitary-epidemiological norms; pandemic; Infectious diseases; state control; administrative responsibility.

Надійшла до редколегії 16.06.2020

Зразок для цитування:

Пересада О. М. Роль Національної поліції України у здійсненні захисту населення від інфекційних хвороб. *Правовий часопис Донбасу*. 3 (72). 2020. С. 216—223. DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-216-223>